

Roland Persson
Överförmyndare
Simrishamns kommun

2021-09-30

Justitiedepartementet

Svar på remiss av SOU 2021:36 Gode män och förvaltare – en översyn

Utredningen SOU 2021: Gode män och förvaltare - en översyn, innehåller ett antal förslag som syftar till att huvudmannens välbefinnande ska öka och att ge bättre förutsättningar för ställföreträdarna att utföra sina uppdrag.

Överförmyndaren i Simrishamns kommun ställer sig positiv till innehållet i utredningen och vill särskilt lyfta fram några områden:

- **Ökad hänsyn till huvudmannens vilja och välbefinnande**

Förslaget förstärks med en bestämmelse om att ställföreträdaren ska beakta huvudmannens vilja och förmodade inställning när uppdraget utförs. Det är bra att det förtydligas, samt att huvudmannens välbefinnande får en tydligare plats i katalogen över olika ändamål som huvudmannens medel i skälig utsträckning ska användas till. Bakgrunden är att det visat sig att ställföreträdare ibland strävar efter att huvudmannen skall spara så mycket pengar som möjligt.

- **Ökat skydd för känsliga uppgifter**

Dagens regler innebär att huvudmannens make eller sambo och närmaste släktingar har rätt till full insyn i handlingar som gäller ställföreträdarskapet och som förvaras hos överförmyndaren. Sekretessreglerna gäller inte denna krets av anhöriga. Insyn är viktigt, men det kan finnas integritetskänsliga uppgifter i till exempel läkarintyg eller sociala utredningar som behöver skyddas. Huvudprincipen skall kvarstå med överförmyndaren ska kunna neka en anhörig att ta del av handlingen om det finns särskilda skäl mot att handlingen skall lämnas ut. Samma princip skall gälla för ärenden om framtidsfullmakter som förvaras hos överförmyndaren.

- **Enhetlig utbildning (grund och fördjupning) och stöd till ställföreträdarna samt även till överförmyndarhandläggare och överförmyndare.**

Det är bra med ett samlat grepp kring en obligatorisk nationell introduktionsutbildning samt ett krav på att tillhandahålla fördjupad utbildning vid behov. Ett ställföreträdarskap ställer krav på att man har goda kunskaper om vad uppdraget innebär samt har kunskaper om hur samhället fungerar. I vissa ärenden krävs också fördjupade kunskaper i till exempel ekonomi, juridik och socialrätt. Det finns också ett idag eftersatt behov att ge stöd och vägledning till ställföreträdarna. Det sker i varierande omfattning i landet. Det föreslås nu bli en skyldighet för överförmyndarorganisationen. Skall detta fungera så måste också dessa få tillgång till kvalificerat stöd och möjlighet till rådgivning. Det är klart otillräckligt idag, Länsstyrelsen har inte resurser till detta och heller inte SKR.

- **Huvudmannens möjlighet att få ersättning för ekonomisk skada**

Det är bra att det blir tydligt att överförmyndaren har en lagstadgad skyldighet att anmäla misstänkt brott av ställföreträdaren mot huvudmannen. I Simrishamns kommun görs detta redan.

Likaså att det blir obligatoriskt med ansvarsförsäkring för ställföreträdarna.

- **Ett komplement med anställda ställföreträdare.**

Det är bra att lagstiftningen vilar på ett starkt lekmannainslag, men det finns ärenden där svårigheterna är så stora (oftast missbruk och psykiatrisk problematik) att det kan behövas professionella ställföreträdare i särskilda fall.

- **Ökad tillsyn och tidsgränser för granskning av ställföreträdarnas verksamhet**

Bra förslag som gagnar alla parter, men kräver metodutveckling, ökad digitalisering och ökade resurser

- **Organisationsform, delegering och överflyttning av vissa ärenden från domstol till överförmyndarnämnd.**

Utredningen föreslår att överförmyndarnämnd eller gemensam överförmyndarnämnd skall bli den obligatoriska organisationsformen. Överförmyndaren i Simrishamns kommun ställer sig bakom de skäl som anges samt möjlighet till ökat decentraliserat beslutsfattande. Ytterst handlar det om att säkerställa hög kvalitet och rättssäkerhet i myndighetsutövningen samt förenkling och smidighet för målgruppen.

- **Länsstyrelsens fortsatta roll inom tillsyn och tillsynsvägledning**

Tillsynen fungerar bra, men funktionen att kunna ge råd och stöd till överförmyndarna är klart otillräcklig. Skall länsstyrelsen ha kvar detta ansvar så måste något göras. Överförmyndarverksamheten måste ha någonstans att vända sig för att få råd om hur man skall göra i vissa komplicerade ärenden.

- **Inrättandet av en ny statlig myndighet med huvudansvar för verksamhetsområdet.**

Utredningen konstaterar att det kan ifrågasättas om länsstyrelserna har den kompetens och organisation som krävs för att de nya uppgifterna skall fungera i praktiken. Man förslår därför att det inrättas en ny myndighet med ett samlat ansvar med mål att överförmyndare och ställföreträdare skall få bättre förutsättningar att bedriva en verksamhet med hög rättssäkerhet och kvalitet.

Överförmyndaren i Simrishamn ställer sig tveksam till att inrätta en ny myndighet. Det vore bättre att förstärka länsstyrelserna och behålla det regionala sambandet. Alternativet är istället att avveckla länsstyrelsernas roll och lägga in detta i den nya myndigheten. Det är inte någon bra lösning med två olika myndigheter på samma område och där man kommer att i viss mån överlappa varandra.

- **Ökad digitalisering**

Det är bra att utredningen tar upp detta, för här finns mycket att göra och här har staten ett ansvar för styrning och samordning. Varje kommun skall inte själv behöva uppfinna hjulet. Kanske en länsstyrelse i landet kunde få ett ansvar för detta, eller den nya myndigheten? Här finns många saker att ta tag i. Bank-ID är ett exempel. Det krävs i allt större utsträckning för att kunna ta del av samhällsinformation och service, men bankerna utfärdar inte Bank-ID till personer som har förvaltare.

- **Nationellt ställföreträdarregister**

Ett mycket bra förslag.

Roland Persson
Överförmyndare
Simrishamns kommun

Telefon: 0414-819353

E-post: overformyndare@simrishamn.se